

Ο Αλέξης Σταμάτης μιλάει στη «Θ» για το τελευταίο του μυθιστόρημα

«Ζούμε σε μια εποχή όπου η βεβαιότητα κουράζει»

Το συγγραφικό έργο του Αλέξη Σταμάτη περιλαμβάνει 35 βιβλία. Έργα του έχουν μεταφραστεί σε εννέα γλώσσες, ενώ θεατρικά του έχουν παρουσιαστεί σε σκηνές της Αθήνας, όπως το Εθνικό Θέατρο και το Θέατρο Τέχνης.

συνέντευξη στη
ΓΕΩΡΓΙΑ
ΜΑΚΡΟΓΙΩΡΓΟΥ

Βιβλία του Αλέξη Σταμάτη έχουν μεταφραστεί σε εννέα γλώσσες

Ο Αλέξης Σταμάτης μιλάει στη Θ για το τελευταίο του μυθιστόρημα με τίτλο «Το παιδί και ο Άγγελος», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μεταίχμιο.

Αλέξη Σταμάτη, το βιβλίο μοιάζει να μιλά με τρόπο ποιητικό για τη σύγχρονη πραγματικότητα. Τι σε οδήγησε εκεί;

Νομίζω πως όλα ξεκίνησαν από έναν ήχο, κάτι ανάμεσα σε αναστεναγμό και παλμό. Σαν να σ' αγγίζει κάτι χωρίς να σε ακουμπά. Έτσι ήρθε η εικόνα ενός παιδιού που δεν μιλά. Όχι επειδή του λείπει κάτι, αλλά επειδή η γλώσσα δεν επαρκεί γι' αυτό που νιώθει. Από εκεί άρχισε να ξετυλίγεται το νήμα. Δεν είχα στο μυαλό μου την πραγματικότητα. Αλλά καθώς έγραφα, την είδα να μπαίνει και να κατακτά το βιβλίο. Σε σημεία με τρόπο ασυνήθην. Ζούμε σε μια εποχή όπου η βεβαιότητα κουράζει. Και η σιωπή - αν δεν είναι φόβος- γίνεται τόπος. Τόπος κατανόησης.

Ο τίτλος: Ποιος είναι το παιδί και ποιος ο Άγγελος;

Το παιδί είναι αυτό που κουβαλάμε μέσα μας. Το τραύμα πριν από το τραύμα. Είναι η ερώτηση που δεν κάνουμε ποτέ δυνατά. Ο Άγγελος δεν είναι υπερφυσικός. Είναι ένας άνθρωπος με αυτό το όνομα, που εμφανίζεται σ' ένα χωριό και αρχίζει να κάνει πράξεις που κανείς δεν καταλαβαίνει πλήρως. Όχι για να σώσει τον εαυτό του. Αλλά για να

βοηθήσει. Κι αυτό, στις μέρες μας, αρκεί για να γεννηθεί μια αφήγηση. Ίσως, τελικά, παιδί και Άγγελος να είναι το ίδιο πλάσμα, σε διαφορετικές στιγμές μιας απουσίας.

Τι σημαίνει πνευματικότητα σήμερα;

Πνευματικότητα για μένα είναι η ικανότητα να σταθείς μπροστά στο άγνωστο, χωρίς να προσπαθήσεις να το καλύψεις αμέσως με λέξεις. Να μπορείς να κοιτάξεις το κενό και να μη φύγεις. Η πνευματικότητα είναι ο τρόπος που ακούμε κάποιον, όταν δεν έχει τίποτα άλλο να πει. Δεν είναι ιδέα. Είναι στάση ψυχής. Και βλέμματος.

Σε μια εποχή που το διαφορετικό φοβίζει, μπορεί η λογοτεχνία να γεφυρώσει;

Η λογοτεχνία, αν είναι έντιμη, δεν προσπαθεί να γεφυρώσει τίποτα. Δεν εξηγεί, δεν διορθώνει. Υπάρχει. Ο αναγνώστης, αν αφεθεί, μπορεί για λίγο να σταθεί μέσα στο σώμα κάποιου άλλου. Να δει με μάτια που δεν είναι δικά του. Κι αν το κάνει αυτό χωρίς να γυρίσει αμέσως πίσω στον εαυτό του, κάτι αρχίζει να μετατοπίζεται. Η κατανόηση δεν είναι αποτέλεσμα, είναι κίνηση. Μια διαφάνεια που μένει.

Η γλώσσα του βιβλίου έχει χαρακτηριστεί ποιητική. Υπάρχουν όρια ανάμεσα σε ποίηση και πρόζα;

Αν υπάρχουν, δεν με ενδιαφέρουν. Η γλώσσα μου ζητά να την ακούσω. Αν αυτό που ακούω είναι

«Η λογοτεχνία, αν είναι έντιμη, δεν προσπαθεί να γεφυρώσει τίποτα. Δεν εξηγεί, δεν διορθώνει. Υπάρχει»

καθαρό, δεν σκέφτομαι αν είναι ποίημα ή πρόζα. Είναι κάτι που αναπνέει. Κι αυτό μου αρκεί. Στην ποίηση υπάρχει πάντα ένα υπόλοιπο - κάτι που δεν ειπώθηκε, που δεν εξαντλήθηκε. Η πρόζα, όταν αντέχει το υπόλοιπο, γίνεται κάτι άλλο. Κάτι που δεν χρειάζεται να ονομαστεί.

Πώς έχει αλλάξει η ματιά σου για τη ζωή, από το πρώτο σου βιβλίο ως σήμερα;

Στην αρχή ήθελα να πω: υπάρχω. Τώρα λέω: είμαι εδώ για λίγο. Η ματιά μου έχει γίνει πιο ήσυχη. Δεν ψάχνει να αποδείξει. Αλλά να αντέξει. Τα λάθη, την απώλεια, την ασάφεια. Δεν αναζητώ την κατάκτηση. Θέλω να αφήσω χώρο. Στους άλλους. Στον εαυτό μου. Στο τίποτα, που δεν είναι απαραίτητα κενό.

Ετοιμάζεις κάτι καινούργιο;

Ναι. Γράφω ένα μυθιστόρημα που ονομάζεται «Ρίβα». Ρίχνει φως στα πράγματα χωρίς να τα φωτίζει. Μιλάει για την τέχνη, για την τεχνολογία, για μια απώλεια που δεν διορθώνεται, αλλά διαρκεί. Όπως το φως από άστρο που έχει ήδη πεθάνει. ■